
kisdobos
1980. OKTÓBER

A tábori tolvaj

— Brrr! A köd a kabátom alá bújt. Hadd vegyem le hamar!

— A ködöt vagy a kabátot?

— Ezt is, azt is.

Miután Magyar Gyuri is levetkőzött, teljes volt az őrs létszáma, csak Terka húgom csörömpölt a konyhában. Én készítettem el a szendvicseket, az ő dolga lett a terítés és a teafőzés.

— Mit szólnátok, ha az uzsonnához egy jó forró, nyári történetet is felszolgálnánk? Édesség helyett. Mert, ugye, tudunk egy ilyent?

— Ühüm — hangzott az ajtó felől, és Terka baj nélkül letette a teli tálcát.

— Juj, de klassz lesz! Mondd hamar!

— A nyáron — fogtam neki a mesémnek — harminc válogatott úttörő nomád táborozásra indult egy tanárral, két szülővel, négy ifivezetővel meg egy kisdobossal. A kisdobos Terka volt. Magunkkal kellett vinnünk, mert nem tudtuk hová tenni. A tábori raj elvállalta Terkát. Vigyázott is rá becsülettel. A húgom nem fulladt vízbe, nem esett le a vadkörtefáról, sőt, a 12 kilométeres túrán is remekül boldogult. Vitette magát, és vidáman énekelte: „Megy a Terka vándorútra, egyik hátról a másikra..."

A nagy kényeztetésben csaknem elbízta magát a húgom, és egy este őrségbe jelentkezett a táborvezetőnél.

Engedélyt kapott. A kocka el volt vetve.

Terka egy szemhunyásnyit sem aludt, míg rá nem került a sor. Éjfélkor aztán, bár meleg, csendes éjszaka volt, úgy borzongott a melegítőjében, mintha láza lett volna. Aludt a tábor. Az égen csillagok, a sátrak körül fenyők, maguk is őrségben. Terka és választott társa, Maros Jutka a bejárathoz, őrhelyére ballagott. A kapu mögött patak, rajta fahíd, azon túl magányos kis ház. Az is aludt.

— Jelszó?! — Irány a Szilváshegy! — ismételte magában Terka. — Micsoda jelszó! Jó lenne egyszer megmászni azt a Szilváshegyet. Jutka mondta, hogy az igazából létezik.

Az idő sokkal lassabban múlt, mint Terka gondolta. Egy órakor Jutka így szólt:

— Itthagynálak egy kicsit. Körüljárom a tábort. Nem fogsz félni?

— Én?! — tiltakozott Terka, de érezte, hogy máris fél.

Pásztázgatott az elemlámpájával, mert a patak vize a régi malomnál többször megcsobbant. Biztosan patkányok, gondolta rémülten, és a parancsnoki sátor közelébe húzódott.

Egyszeriben furcsa, surrogó nesz dermesztette kővé. A híd felől jött. Terka fülelt. Lihegést is hallott, de nem látott semmit. A nesz most már a táborból, a konyha felől hallatszott. És akkor Terka megpillantott egy alakot: laposkúszásban közeledett a tejeskannához. Mikor odaért, felállt, hanyag mozdulattal lelökte az edény fedelét és...

Terka nem várta meg a folytatást. A csörömpölésre, őrséget, jelszót feledve, a parancsnoki sátorban termett.

— Csaba bácsi, Csaba bácsi, tessék gyorsan kijönni, mert lopják a tábort!

Csaba bácsi felpattant, és állva kérdezte:

— Mi az, fiacskám? Ki jött meg?

— Nem tudom, Csaba bácsi, de biztosan nem akar jót, mert lopakodott. A jelszót is hiába kérdeztem tőle, ment egyenesen a konyhasátorhoz.

— Gyere, megnézzük! — nyújtotta a kezét a csapatvezető. Nemigen hitt a húgomnak.

Bevilágítottak a kitárt konyhasátorba. Megtermett kutya bámult a fénybe meglepetten. Mellső lábát a kanna peremén nyugtatta, néhány másodpercig nézte az érkezőket, aztán elillant. Egyszerűen megszökött a felelősségrevonás elől.

Csaba bácsi megsimogatta Terkát. A legjobbkor, mert ő kis híján elsírta magát.

— Ügyes őr voltál. Felfedezted a tolvajt, és saját biztonságodra is gondosan ügyelve jelentetted. Mint egy igazi, megfontolt úttörő.

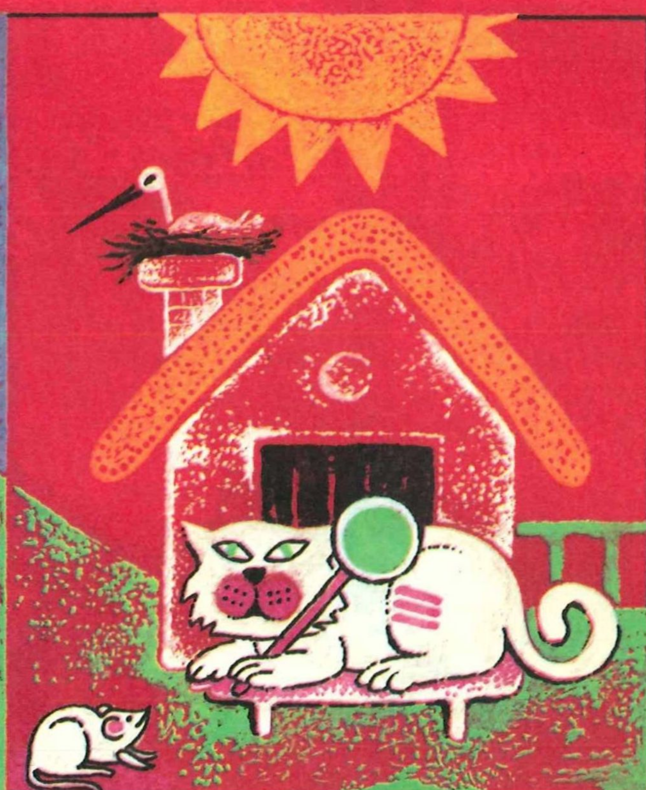
— Folytassam? — fordultam hallgatóimhoz. A történetnek vége. Bár, amikor a csapatvezető elbúcsúzott, még mindig csak félkettő volt. A maradék idő azonban olyan gyorsan elillant, akár a tolvaj kutya.

— Visszament még a kutya a táborba? — kérdezte Szilvi.

— Nem. Egyszer sem. Nyilván félt, hogy lebukna, ha tényleg megkérdeznék tőle a jelszót.

Máris Mária őrsvezető

KÁNYÁDI SÁNDOR
PIPÁL A HEGY

Pipál a hegy, s a hegy alatt
pipál a kémény.
Üresen tátong, nem ül a
gólya a fészkén.

Csupán a varjak csapata
portyázgat erre-arra.
Néma a kert, elcsörrögött
belőle rég a szarka.

A verebek még gondtalan
bukfenceznek a porban.
Süt még a nap, de melege,
a melege már hol van?

RÓNAY GYÖRGY
DÉL

A konyha felől jó szagok
szállnak. A cica a padon
sütkérezik. Az ég ragyog.
Dél van. S az erdőn nyugalom.

Dongó döngicsél, rajzanak
zümmögve, zim-zum, a legyek,
s a föld alól a bogarak
kibújnak és melegszenek.

A napon fekszem. Simogat
a nyarat játszó őszi fény.
Elárasztja a lombokat,
csillog a cserfák levelén.

Avart zörrent egy kis egér,
szétnéz, a ház felé szalad.
A cica látja, de henyél
lustán tovább. És süt a nap.

Papp Krisztina rajza

Alighogy Rita észrevette a csacsit, lélekszakadva rohant fel a kert végéből. Izgatottan kiabálta:

— Jöjjön ide mindenkiiii! Egy igazi csacsit hoztak nekünk!

A kiabálásra, természetesen, ahányan csak voltunk, abbahagytuk, amit éppen csináltunk. Előbb Ritára néztünk, aztán abba az irányba, amerre ő mutogatott. A mutatott irány felől valóban egy csacsi kocogott fölfelé az ösvényen, majd hosszas töprengés után megállt a nagykapu előtt. Ritának csillogott a szeme és fülig szaladt a szája.

— Egy igazi csacsi! — mondta, miközben visszafelé szívta a levegőt. — Egy igazi olyan csacsi, mint amilyet majdnem minden népmesés könyvben látni!

Zsuzsi, oldalt ejtett fejjel tűnődve nézegette a csacsit.

— Ez pontosan szamár — szögezte le. — A nagy állatos könyvben éppen egy ilyenre mondta apa, hogy szamár! — Ezt természetesen vitát nem tűrő hangon jelentette ki, de Rita nem hagyta magát.

— Egészen biztosan, csacsi! — kiáltotta hevesen és harcrakészen. — Én már tudok olvasni! És igenis, csacsi! A mesékben az ilyent mindig csacsinak mondják!

Zsuzsi közben odakocogott a csacsihoz. Óvatos távolságban megállt mellette, majd helyeslően bólintott. A csacsit Jancsi hozta egy hordó ivóvízzel egyetemben, mivel a mi nyaralónkban nem volt olyan kút, amelyből ivóvíz fakadt volna. Szép komótosan legurigázta a hordót a csacsifogatról, aztán jelentette:

— Meghoztam a faluból a vizet.

— Jó — bólintott Zsuzsi, mintha azt a hordó vizet egyenest az ő parancsára hozták volna. — Akkor jó. És akkor én most már fel is ülhetek erre a szekérre.

— De fel ám! — bólintott Jancsi és szélesebbre futott a nevetés a szája mentén. — Ide, ni! A bakra! Hóóó-rukk! — azzal Zsuzsi hóna alá nyúlt. Akár a pelyhet, fellibbentette az ülésre.

Onnan a magasból Zsuzsi nagyon büszkén nézett végig mindenkin, akin csak büszkén végignézhetett; majd kötekedve állt meg a tekintete Ritán. Rita nem is állta meg szó nélkül.

— No, és most?! — tárta szét a karját. — Most, hogy ott ülsz, mi van?!

— Az — felelte ragyogó mosollyal Zsuzsi —, hogy utazni fogok. Mert pontosan azért ültem fel erre a szekérre.

Ritának leesett az álla. Elnyílt szemmel bámulta Zsuzsit.

— Mi az, hogy utazni?! — kérdezte bizonytalanul és rosszat sejtve; mire Zsuzsi rázogatni kezdte a fejét helytelenítően és olyan kicsire csücsörített szájjal, hogy olyant rajzolni sem lehet.

— Csuda! — mondta végül. — Az, aki most ősszel másodikos lesz, az ennyit igazán tudhatna! — visszanézett a válla felett és odakiáltott Jancsinak:

— Te Jancsi! Hogy hívják ezt a szamarat? Mert azt azért tudni kell.

— Vidrának! — kiáltotta vissza Jancsi, aki ha hallotta is a kérdést, inkább a vizeshordóval volt elfoglalva.

És, mert ahány felnőtt csak a közelben akadt, mind a vizeshordóval volt elfoglalva, egyikőnk sem vette észre, hogy Zsuzsi kétmarokra fogja a gyeplőt, és erélyesen megrántja. Azt sem vettük észre, hogy ez a művelet sehogyan sem tetszett Vidrának; mert akár szamár, akár csacsi, jobban szereti, ha nem nógatják.

De Zsuzsi nógatta. Kíméletlenül. Vidra pedig vicsorított. Méghozzá rondán! Mivel egy féllépésnyire tőle egy csodálatos és kívánatos szamárkóró pompázott. Abba szeretett volna belekóstolni, de nagyon! Le is szegte azt a bumfordi nagy fejét. Szemét állhatatosan a harapdálnivalóra függesztette. Hiába szólt rá Zsuzsi a legerélyesebb hangján, hogy:

— Én ám megtanítalak téged is szótfogadni! Én ahhoz nagyon jól értek, ha nem tudnád! Hallod? Ezt legyél szíves jegyezzed meg! — Vidra nem volt hajlandó tudomásul venni semmit, azt az egy, zamatos szamárkórót kivéve.

— Legjobb lesz, ha leszállsz arról a szekérről! — ajánlotta aggodalmas arccal Rita, mert már biztosra vette, hogy Zsuzsi meg Vidra nem fognak egyhamar szót érteni egymással.

— Cö! — rántotta meg semmi kis vállát Zsuzsi. — Nem azért ültem én ide fel, hogy most leszálljak! Azért ültem ide, mert utazni akarok. És fogok is! — azzal újból marokra fogta a gyeplőt.

— Gyerünk! Na, gyere! Indulás! — vezényelte harsányan.

S akkor váratlan dolog történt. A „gyere" szóra szélsebesen előnyargalt Piki, aki addig — mit sem törődve a csacsival meg más egyébbel — egy vakondtúrás mélyében kotort őrületes buzgalommal, lelkiismeretesen, mint igazi kotorék-kutyához illik. Az orra és szeme-tájéka csupa föld, ennélfogva úgy festett, mintha álarcot viselt volna. Zsuzsi nem is állta meg nevetés nélkül.

Akkor is nevetett, amikor Piki vad ugatásba kezdett felborzolt szőrrel, megfeszített lábbal; és tisztes távolságból közölte a közölnivalót Vidrával. És, ha Piki nem ért is magasabbra a csacsi bokájánál, jó erős hangja volt. Föl is kapta rá a fejét Vidra. Ők ketten, úgy látszik, megértették egymást.

Csakis így történhetett, hogy Vidra — mint valami mesebeli táltos — hirtelen magasba lendítette a fejét és nyihorászva nekiiramodott a világnak. A csacsifogat nagyot lódult, Zsuzsi pedig kicsit csodálkozva, de csillogó szemmel leszólt a bakról:

— Na látod?! Nekem ez a Vidra is szót fogad! Így kell ezt csinálni, látod? ... — az utolsó szónál mintha valamivel vékonyabb lett volna a hangja, aztán már meg is maradt az a vékony hangocska, ha egyre távolodott is; és Rita mindenre megesküdött volna, amire csak lehet, hogy Zsuzsi abban a pillanatban inkább visított.

Ami azután történt, az egy pillanat műve volt.

Vidra lefelé vágtázott, a szekér nagyokat döccent, mellette pedig Piki rohant nyargalvást karnyi távolságra Vidra bokájától. És ugatott. Veszettül. És Vidra ezt nem szerette. Így esett, hogy minél vadabbul ugatott Piki, annál szaporábban trappolt Vidra lefelé a lejtőn. Zsuzsi viszont kiabált. Úgy, mint akit nyúznak:

— Viiidraaa!... Ezt hagyjad abba!... Ezt a butaságot nem szereteeem... Halloood?!... Ilyenkor ráz ez a vacakos szekééér... Naaa!

De Vidrával most sem tudott szót érteni.

— Piiikiii!... — visítozta a változatosság kedvéért. — Menjél az útból! Hallooood?!... Ez a buta szamár nem szeret téged! Ne ugassál már!...

A csacsifogat leszáguldott a domboldalon. Vidra, mint a nap hőse, diadalmas fejtartással törtetett előre, a kerekek nagyokat döccentek a hepe-hupákon és Zsuzsi olyankor fel-fellibbent ültéből. Akkor egy kicsit mintha hangosabban kiabált volna, és Piki, aki nagyon féltette Vidrától Zsuzsit, még följebb emelte a hangját.

De akkor már szedte a lábát Rita is.

— Juuuj! — visította. — Jöjjön ide mindenki! Meg kell menteni Zsuzsit!

Erre aztán futni kezdtünk mindannyian. Úgy látszott, soha be nem érjük azt a fogatot, amely előttünk zötyögött, ahogyan az ösvény kívánta; no meg ahogyan Vidra akarta. Egész messziről, hallottuk Zsuzsi hangját, de hogy mit kiabál, egyikünk sem értette.

Még félúton sem voltunk, amikor a fogat hirtelen megállt. Piki persze még egyre ugatott, de senki sem törődött vele. Vidra például rá se hederített. Zsuzsi dohogva és megvető hangon megjegyezte:

— Most már többet sose törődök veled, Vidra... Mert csacsi vagy te mégis! Egy szamár ilyent nem csinál. Te egyszerűen nem értesz rendesen!...

Vidra még a fülét se billentette meg a korholásra. Végignyalta a szájaszélét. Egy újabb zamatosnak tűnő szamárkórót nézett mélabúsan.

Mire odaértünk, Zsuzsi már a legteljesebb nyugalommal trónolt a bakon.

— Miért szaladtatok utánam? — kérdezte szelíden. — Egyedül is tudok én utazni. Látjátok! És pontosan idáig akartam.

Persze, hogy láttuk. Bólintottunk is mindannyian. Mondtunk ugyan ezt-azt, de semmi olyasmit, hogy Zsuzsi nem tud egyedül utazni. Főképpen azt mondtuk, hogy az lesz a legjobb, ha visszafelé már Jancsi utazik azon a szekéren. Szerencsére ebbe Zsuzsi is beleegyezett. Lekászálódott az ülésről. Odanyújtotta a kezét Ritának. Dünynyögve lépkedett fölfelé a dombon.

— Hitted volna, hogy a nagy állatos könyvben rosszul rajzolnak valamit?! Mert neked volt igazad. Ez a szamár mégis csacsi...

Hegyi-Füstös István

A TÜSKERÓZSA

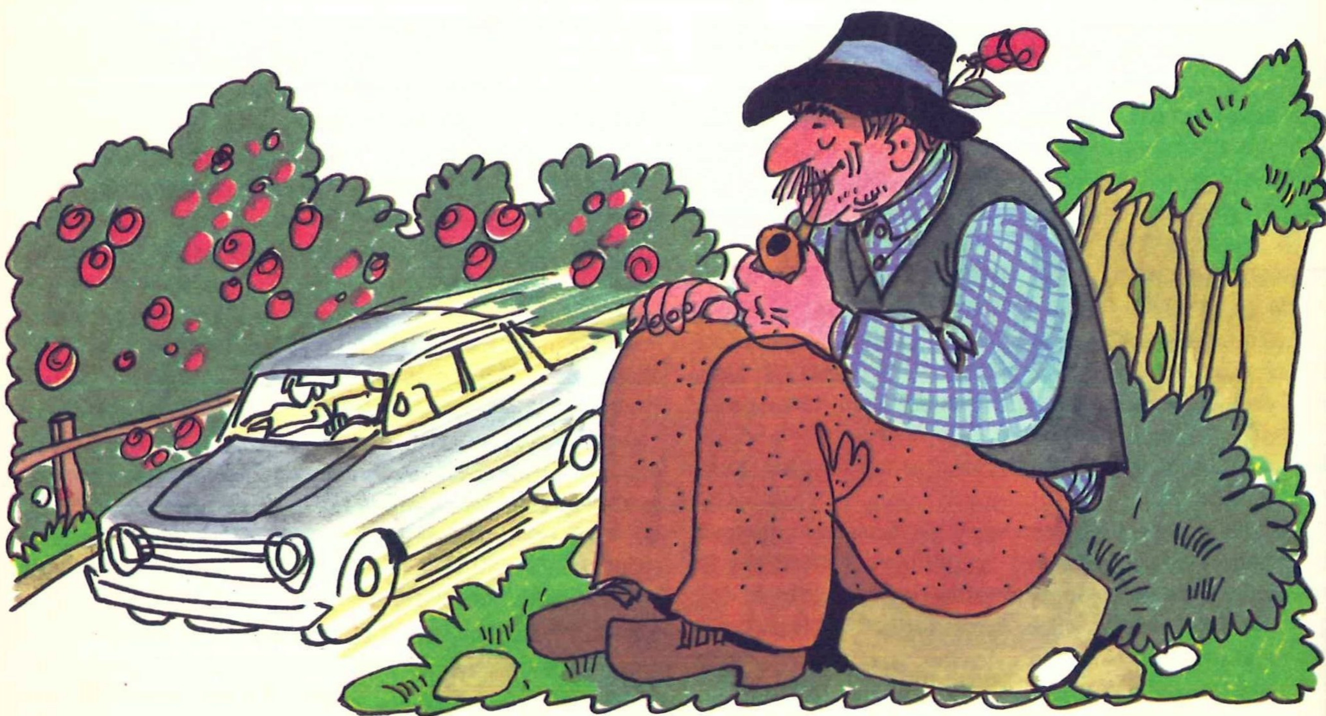
Az egyik hegyvidéki városka neve sűrűn szerepelt a közlekedési balesetek „fekete krónikájában". Merészen kanyarodó út vezetett a határában, amolyan szerpentin-féle, egy veszélyes szakadék szélén. A hajtű-kanyarnál hiába állt a figyelmeztető tábla, az őrülten száguldó autósok, motorosok nemigen lassítottak, és egykettőre megvolt a karambol. Jöhetett a mentőautó, vihette a baleset áldozatait a kórházba — nem egyszer már oda is hiába. A szilárd, erős korlátok csak növelték a bajt. Felfogták ugyan a szakadék felé sodródó járművet, de össze is törték ennek áraképpen.

Egy öreg kertész különös javaslattal állt elő. Indítványát megszívlelték, s tüskerózsát telepítettek a veszélyes szakadék szélére. Nőtt, növekedett a gyorsan bokrosodó szövevény, s idő múltával acélháló módjára peremezte körül a hajtű-kanyar kritikus részét. Ekkor már elvették a kőkorlátokat, s gyenge fakorlát került — inkább csak figyelmeztetőnek — a szerpentin szélére.

A közlekedés üteme természetesen nem lassúbbodott. A fékevesztett gépkocsivezetők és motorosok ezután is számos, számtalan esetben vesztükbe rohantak. De haláleset most már nem történt. A tüskerózsa szövevénye szinte ölelve, felfogta a fakorláton átbucskázókat. Ott vergődtek a boldogtalanok, mint óriási legyek a pókhálóban. No, de amíg onnan kikecmeregtek! A mentőautót most sem kerülhették el. Csakhogy mi volt a rózsák karmolása ahhoz, ami várta volna őket a szakadék mélyén!

Az öreg kertész olykor kiült az út mellé és gyönyörködött a vérvörös, csudaszép virágokban. Derült szívvel nézte a száguldó autókat.

A vágtázók, akik néha szemük sarkából rásandítottak az öregre, nem is gondolták, hogy életük megmentője pipázik ott, a hegyoldalon.

Görög Júlia rajzai

Dénes György versei

Kukorica bajsza

Kukorica
arany bajsza,
a nyár heve
ragyog rajta,
sodorgatjuk,
pödörgetjük,
orrunk alá
illesztgetjük.

Ha üszkös
csövet lelünk,
bemázoljuk
arcunk, szemünk,
így perdülünk
hajdútáncra,
hasát fogja,
aki látja.

Lóherében gyenge fürj

Szegi Péter, Szegi Pál
szagos lóherét kaszál.

Lóherében gyenge fürj,
repülj, madárkám, repülj!

Hol a fészked, kis cseléd?
Nem bolygatjuk rejtekét.

Ne félj, ha megtaláljuk,
szépen körül kaszáljuk.

Fecske Csaba versei

A nagy mű

Lerajzoltam a semmit
Látod itt,
amit éppen nem látsz,
ez volna az

Merre van?

„Merre van semerre?"
Lurkó kérdezi
„Sem arra, sem erre!"
Felelem neki

„Most pedig azt mondd meg:
erre, merre van?"
„Amerre nem arra,
erre arra van!"

„Jó, jó! De most azt mondd:
arra, merre van?"
„Amerre nem erre,
arra arra van!"

Gyárfás Endre

Tücsök-kaland

Tücsök koma – képzeljétek –
véget vetett a zenének.
Zsibvásáron, a mafla,
hegedűjét eladta.

De nem bírja zene nélkül.
Úgy érzi, hogy belekékül.
Pedig úgy szép, ha zölden
tündöklik a mezőben.

Zsebrádiót vesz a pénzen.
Zenél a gép... ő meg tétlen!
Rádióját eladja.
Meg is veszi a hangya.

Megint megy a zsibvásárra,
hegedűt vesz... s nemsokára
füvön, bokron, kerten át
száll a tücsökszerenád.

Hunyadi István

A csodakavics

A fűben csigákra vadászott
s egy furcsa kavicsra talált ott.
A lányka nem látott ilyet,
lapos volt, napnál kerekebb.

Mutatja, hangosan csipog:
„Soha még ilyen kavicsot!
Nagyanya, biztos helyre tedd,
ha kívánom, elővehedd."

Egy napon úgy fordult legott,
kisöpörték a kavicsot.
A lányka mécse eltörött, bizony:
„Jaj, hova lett a kavicsom?"

Nem kellett más játék neki,
csak ezt az egyet keresi.
Forog hajolgat, mitse lel,
tán forgószél ragadta fel?

Nagyanyó itatja a könnyet:
„Találsz kislányom száz különbet."
Ám Adri egyre zokogott,
úgy siratta a kavicsot,
a sosem-látott, lapos kavicsot.

Tulajdonképpen két dolog teheti híressé az ember gyerekét az iskolában. Az első tőlem mindig távol állt! — az, hogy k i v á l ó . Az ilyenek neve ékesíti a faliújságot. Őt küldik köszönteni, az ő fejét cirógatja meg a Fentről Érkezett Látogató, s közben az igazgató elvtárs odaint a szemével, hogy íme, ez ő, a Híres, az Okos, a Szupergyerek!

Az én nevezetességhez és népszerűséghez vezető utam ennél sokkal fárasztóbb volt. Amikor először átléptem az iskola küszöbét azt hittem, eléggé érdekes dolog, ha úgy nevettetem meg pajtásaimat, hogy mondjuk mekegni kezdek írás órán. Később fejlődtem. Kukorékoltam, bégettem néha, sőt, olykor kifejezetten tehetségesen ugattam.

Szó, ami szó, nagyon népszerű lettem. Tanáraim időnként levélben közölték ezt kedves szüleimmel.

Hetedikes koromig addig fejlesztettem tréfamesteri képességem, hogy elnyertem a „Mihály, a rettenetes" nevet. Ez majdnem olyan jól hangzott, mint mondjuk Erős Ágosté!

Aztán — akár a nagy hadvezéreknél — nálam is baljós jelek mutatkoztak. Nem mondom, a többség most is jót nevetett, ha amúgy istenesen „bedobtam magam". De akadt néhány osztálytársam, akik egyre gyakrabban csak mondták, hogy „hehe, de jó vicc volt"!

Szabályosan erőlködtem, akár egy bukott színész a régi tapsra várva. Kapóra jött, hogy nagyanyám új ébresztőt vásárolt, és a régit nekem adta. Akkora csengő volt ezen, akár biciklire is rakhattam volna, és úgy csilingelt, hogy a hatodik szomszéd is leszaladt az utcára a hangjától.

No, mondom, ebből lesz valami. Betettem a térképes szekrénybe. Úgy húztam fel, hogy akkor szólaljon meg, amikor Döring tanárnő épp feleltetni kezd. Már előre nevettem a magam viccén. Bökdöstem Vencelt, a padtársamat, aki mindig félig ült csak a padban, a másik fele nem fért el, mert olyan kövér volt.

Egész órán vártuk a heccet, de nem történt semmi.

Kiderült, hogy Dorin, a szép Dorin lenyomta a vekker gombját, s ezért nem csengetett. Amikor rátámadtam, minek rontja el mások örömét, elbiggyesztette a száját, s fitymálóan ezt mondta:

— Tipikus esete a pubertásos kamasznak, mármint a fiúnak — s azzal faképnél hagyott vencelestül, vekkerestül.

Sejtettem, hogy sértés, amit mond. A pedagógiai lexikonban utánanézve kiderült, valóban az! No, majd adok én neked, szépséges Dorin, pubertásost, meg kamaszt!

...Aztán egyik osztályfőnöki órán hét fiú érkezett. Döring tanárnő, az osztályfőnökünk elmondta, hogy ifik a szomszéd üzemből. Patronálnak bennünket, és előkészítenek minket az ifjúsági szövetségi tagságra. Amolyan „keresztapák".

Egy másik nap egész délután ismerkedtünk. Ők hozták a kuglófot, sütit. Mi a limonádét. Nagyon lelkesek voltak, amint az ifjúsági szövetség kiválóságát ecsetelték. Mi meg hallgattunk.

Elnézegettem a „papákat".

Legrokonszenvesebb az egyik szőke, hullámoshajú fiatalember volt. Drótkeretes szemüvege mögül jámboran pillogott a világba. Ó, szegénykém! Még nem ismeri Mihályt, a rettenetest! Az őrsöket szétosztották az ifik közt — éppen a drótkeretes jámbor szőkéhez kerül-

Szőnyei György rajzai

tem. No, majd gondol néha rám! Szinte megpezsdült a fantáziám, hogy nyerem vissza régi hírnevem!

Valamit beszélt a társadalmi munkáról. Mindenki igent szavazott. Én is.

Vasárnap reggel pontosan nyolc óra huszonkét perckor csengettek nálunk. A kádból ugrottam ki.

A drótkeretes szőke állt az ajtóban.

A megszavazott vasárnapi közös társadalmi munkára figyelmeztetett. Mondtam, menjen nyugodtan, majd utána megyek.

De nem ment el.

Megvárta, amíg felöltözöm, bekapom a reggelim. Együtt mentünk. Mi voltunk az elsők. Mire a többiek jöttek, javában talicskáztunk. A többiek is derekasan dolgoztak. A szőke úgy dolgozott, hogy csak néztem. Fejébe vehette, hogy példakép lesz, és megmutatja, az ifik mennyit érnek.

No, vagyok olyan legény, mint te! A veríték csorgott rólam, de tartottam a tempót. Végül még dicséretben is részesültünk. Uramisten — már attól tartottam, hogy a faliújságra is kitesznek!

Legközelebb is számítottak rám.

Óvoda-takarítás? Vasgyűjtés? Faültetés?

Elvárták, hogy jöjjek. Aztán a második társadalmi munkás vasárnapon meguntam a dicsőséget. Mondom, beteg a nagymamám. Aztán meg el kellett utaznom, ezt találtam ki. A szemüveges rámnézett a drótkereten át, és jobbulást kívánt a nagymamámnak, meg jó utat nekem. Én meg éreztem, elpirulok.

Aztán jött a Majakovszkij-ügy. Az úgy történt, hogy a patronálók valamilyen ünnepségre készültek és ezen nekünk is szerepelnünk illett. A szemüveges kezembe nyomott egy könyvet. A 63. oldalon párbeszédes vers volt és Majakovszkij írta. A párbeszéd egyik fele én lettem. Barátunk feltolta a szemüvegét és úgy mondta:

— Tán azt sem tudod, ki az a Majakovszkij?

Olyasmit rebegtem, már hogyne tudnám, egyik kedves költőm! Odahaza az irodalmi lexikonban kibogarásztam minden idevonatkozó adatot. Irodalom órán, vagy egy hétre rá, szóba került a vers és Majakovszkij. A tanárnő érdeklődött, mit tudunk róla. És én kiselőadást tartottam! Jeles lett a vége. Magam sem hittem el, mert ilyet a nevem mellett elsős koromban látott utoljára az osztálykönyvünk.

Az ünnepséget megismételtük abból az alkalomból, hogy ifi patronálóinkhoz Prágából érkezett a testvérintézetük csehszlovák ifi brigádja.

A mieink egészen belelkesedtek.

Olyan nagy előkészület volt, akár egy világifjúsági találkozót rendeztünk volna! Feliratok, rajzok, virágok. Ez volt a legnehezebb, mármint a virág cipelése. Egy közeli kertészet adta kölcsön. Szép, világosszínű fadézsákban hatalmas növények üldögéltek. Fikusz, pálma, filodendron, szobafenyő, mittudoménmi — majd sérvet kaptam a cipelésüktől.

Jó, jó — de hogyan viszik ezt vissza? Vagy visszük? Ez a gondolat még az ünnepségen sem hagyott békében! Megkérdeztem a szemüvegest, de csak vigyorgott:

— Kóstold meg a virslit, valami isteni — mondta és azzal eltűnt.

A műsor kitűnően sikerült. Még a Majakovszkij vers is. (Azt ettől fogva mindig előadtuk.)

Szombat este volt. Ha minden jól megy, másnap vasárnap.

— Ki takarít majd? — kérdezte az osztályfőnökünk, aki mindig igencsak praktikus.

A szemüveges, szőke, hullámoshajú ifink megvonta a vállát.

— Hát majd én! De persze — tette hozzá megértően — egyedül, hiszen vasárnap lesz! Senki sem kötelezhető...

Na igen...

Másnap reggel ott sepertem, súroltam, takarítottam mellette. Visszacipeltük a fadézsákat a dögnehéz növényekkel.

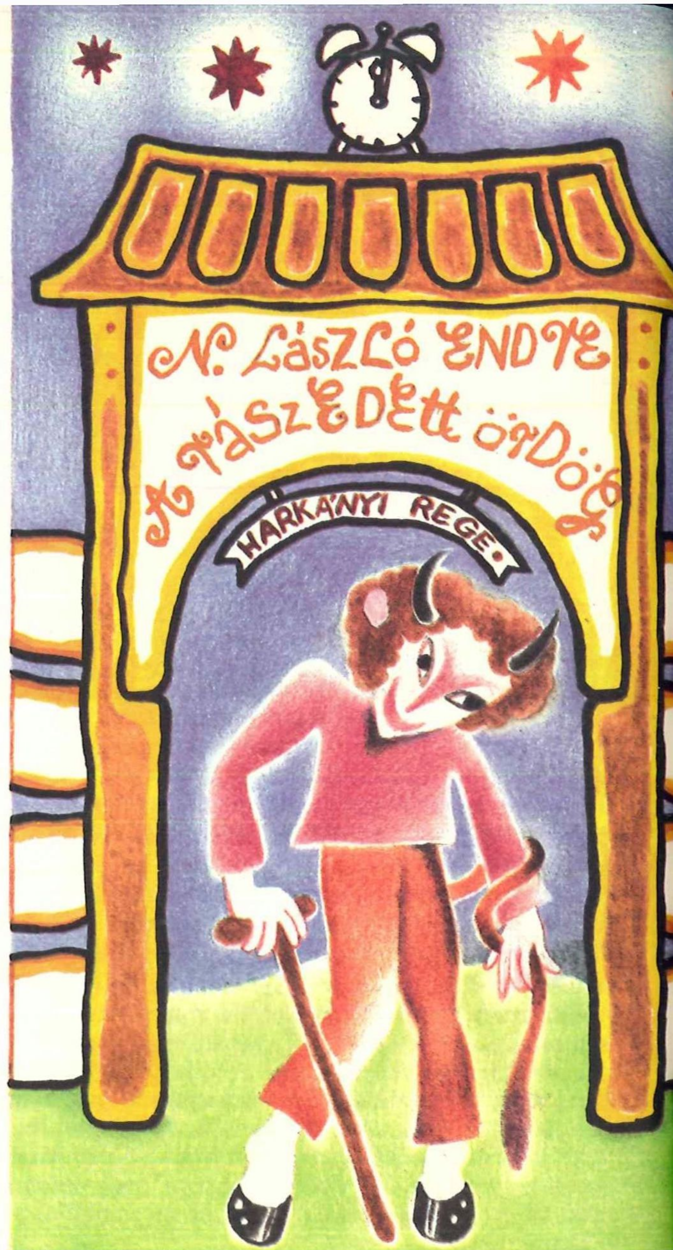
Ma sem értem, miért tettem.

Betegség? Ragály? Más istencsapás?

Ki tudja?

Meglehet — mert jó hecc volt! Igazi, igazi, régi önmagamat idézően, jó hecc!?

Fordította Joó Katalin

Nagyharsányban, a hegy alatt elterülő helységben élt egy szegény özvegyasszony, hét apró gyermekével. Olyan nagyon szegény volt, hogy még a kását is hideg vízben főzte és a hideg levegőt sem merte kiengedni a vityillóból, nehogy még hidegebb jöjjön be helyette...

Imádkozott reggel, imádkozott este, de bizonyára rosszul, mint a legtöbb szegény ember, mert az a jó Isten meg nem segítette. A kétségbeesett asszony egyszer aztán kifakadt:

— Istenem, Istenem, ha már te nem segítesz rajtam, legalább az ördög segíthetne, mert éhen hal ez a hét szerencsétlen árva a szemem láttára!...

Abban a szempillantásban megnyílt a föld, s már ott is állt a szegény özvegy előtt az ördög! Fekete volt, mint a szurok, de legalább annyira, mint nagyapó ünneplős csizmája vasárnap. Ráadásul sánta, púpos és kancsal, csúfabb már nem is lehetett volna... Szegény asszony halálra rémült, hiszen nem gondolta ő komolyan, amit mondott. De a ravasz ördög megnyugtatta őt és megígérte, hogy segítségére lesz.

— És mit kívánsz a segítségedért? — kérdezte az asszony. Az ördög elvigyorodott:

— Bizony kívánok érte valamit! Miért is ne? Ha a pap nem csinál semmit ingyért, miért lenne jobb nála az ördög? Hi-hi-hi!... Abból adj, amiből kevesebb is elég lenne, mert neked az elégnél több van belőle! Egy szó, mint száz, Harkát akarom, a legkisebbik leányod!

A szegény asszony elgondolkozott az ördög kívánságán, s úgy gondolta, jobb egy gyermeket feláldozni, mint végignézni, hogyan pusztul el mind a hét a szeme láttára. Harka amúgy is betegnek látszott és ráadásul csúnya is volt.

— Hát jó — mondta —, neked adom Harkát! Az én lelkem rajta.

— De nem ám most viszem el, hanem pontosan hét év múlva, azaz Szent György nap estéjén jövök el érte! Olyan jó dolga lesz nálam, mint egy hercegnőnek, s ha megbecsüli magát, talán még feleségül is veszem. Tehát jól jegyezd meg, hét év múlva érte jövök!

Ekkor láng csapott ki a földből, és az ördög visszasüllyedt a pokolba. Füst, kénköves bűz maradt utána a kunyhóban, meg egy nagy zacskó aranypénz...

— Ördögöt fogtam, azt is jó fülest! — gondolta az özvegy. — Vagy inkább ő fogott meg engem?

Egyszeriben vége lett a nagy nyomorúságnak. Az asszony hét gyermekével beköltözött a falu legszebb házába, egyenesen a templom tőszomszédságába. Nemhiába mondják, hogy ahol Istennek temploma van, az ördögnek is szokott kápolnája lenni mellette... Ha nem is a paplakban, hát másutt....

Szép is, jó is lett volna már minden, de jött egy szörnyű járványos betegség és hullottak az emberek, mint ősszel a legyek. Leginkább az öregek és a gyerekek. Az özvegy hét gyermeke közül hatot egyszerre temetett el a pap a kis falusi temető földjébe.

Sírt, zokogott az asszony. Úgy érezte, Isten büntetése azért, mert eladta legkisebbik gyermekét az ördögnek egy zacskó aranyért. Mert aki az ördögnek szolgál, kínnal fizet annak! Egy gyermeket adott az ördögnek, hatot elvett tőle az Isten... Ha ezt előre tudta volna, inkább tűri a szegénységet, mint olyan sokan mások...

Közben teltek az évek.

A csúf kis penészvirágból csodaszép lány lett. Olyan szép, hogy festeni sem lehetett volna szebbet, különbet. Az asszony egyre jobban bánta tettét és azon gondolkozott, hogyan menthetné meg leányát az ördögtől. De nem talált ki semmi okosat. Amikor közelgett az a végzetes nap, mindent elmondott a leányának...

Az ördög pedig pontos volt, mint mindig.

Megjelent nagy lánggal, füsttel, bűzzel:

— Itt vagyok, ragyogok, mint a fekete szurok! Eljöttem a leányodért!

Az özvegy térdenállva könyörgött, hagyja meg egyetlen gyermekét, aki életben maradt:

— Ha szolgálóra van szükséged, vigyél el a lányom he-

Papp Krisztina rajza

lyett engem!... Olyan hűséges, szorgalmas szolgálód leszek, hogy sohasem lesz okod panaszra!

De az ördög kikacagta:

— Szűzért fizettem és egy vén banyát vigyek? Azt már nem, nem ebben egyeztünk! És most hívd ide a lányod!

Mi mást tehetett volna, ment a szegény asszony. Felébresztette a lányát, mondta neki, hogy eljött érte az ördög. Sírt, jajgatott, kérte a lányt, bocsásson meg neki.

— Jót akartál, anyám, dehogy haragszom rád! Hiszen a testvéreimen akartál segíteni. Engem pedig ne félts te az ördögtől, majd én a szeme közé nézek!

Felvette legszebb ruháját, úgy ment ki a konyhába. Körüljárta az ördögöt, alaposan szemügyre vette elölről, hátulról, majd így szólt:

— Mondhatom, daliás legény vagy, de egy kicsit fekete!...

Az ördög elvigyorodott, tarkóján összeért a két szájaszéle, egyik szeme felszaladt a homlokára, a kajlábbik szarva alá, a másik meg a hegyesebbik és szőrösebbik füle alól pislogott a leányra:

— Nem is ördög az ördög, ha nem fekete! Hát hogy tetszik másik ékem, a púpom?

A leány azonnal kész volt a válasszal:

— Azt hittem a puttony! De most, hogy már tudom, púpod is van, még hétszerte jobban tetszel nekem!

A hiú ördög boldogan vigyorgott:

— Bizony, ez a saját púpom, és púpos az egész pereputtyom!... Remélem, a patám ellen sincs kifogásod!

— Patád?! Az legalább nem kopik el, mint a cipőtalp!... Ó, ha tudtam volna, hogy ilyen helyre legény vagy, biz nem vártam volna rád ennyi ideig, én kerestelek volna fel a pokolban... Látom, sánta is vagy. Jó, nagyon jó!... Tudom én, hogy ördögben is legjobb a sánta!

Az ördög örömében vakaródzott, kancsalított, féllábon ugrándozott. Igazán szeretetreméltó, kedves és együgyű ördögöcske volt. De aztán csak sürgetni kezdte a leányt:

— Drága gerlém, galambocskám, vegyél búcsút anyádtól, mert sokáig nem találkozol vele. Aztán induljunk haza! Már vár a rokonság!

Mire a lány:

— Ugyan már, mire ez a nagy sietség? Az a fontos, hogy láttál, láttalak és tetszünk egymásnak. Mennék is már, de nem mehetek, mert fogadtam leánypajtásaimmal, s azt a fogadást én akarom nyerni!

— Aztán miben fogadtál szépségem? — Kérdezte az ördög.

— Hát csak abban, hogy az én vőlegényem a harsányi hegyet egyetlen éjszaka felszántja! De az ekéje elé nem lovat vagy ökröt fog ám, hanem egy tyúkot meg egy bakkecskét! — vágta ki diadalmasan a lány. Azt gondolta, ebbe a hirtelen kiötlött próbába beletörik az ördög bicskája, bármilyen nagy legény is. Nincs olyan erő, mely a sziklás hegyet felszántaná, méghozzá egyetlen éjszaka!

Az ördög azonban elvigyorodott:

— Hát ha csak ez a kívánságod, szívesen teljesítem! — mondta és már ment is.

Akkor szeppent csak meg a leány, amikor úgy éjféltájt kiment megnézni, hogyan halad a munka. Akkorra a sánta ördög már a hegy kilenctized részét felszántotta! De a lány csavarintott egyet az esze kerekén és cselhez folyamodott. Elbújt a bokor mögé és olyan élethűen, olyan hangosan utánozta a hajnalébresztő kakaskukorékolást, hogy a környék minden kakasa harsányan kukorékolni kezdett!...

Az ördög is azt hitte, itt a hajnal. Elszégyellette magát, de úgy, hogy nem is mert volna többé a szép leány szeme elé kerülni!... Az ekére tapadt földet ledobta. Az a mai napig Ördögdombjának hívatik... Hogy gyorsabban kereket oldhasson, egyik saruját Beremend, a másikat Siklós felé hajította. A belőlük kiszóródott homokszemekből támadt azokon a helyeken két új hegy.

Harka meg boldogan élt édesanyjával. Nemsokára férjhezment és talán még ma is élne, ha meg nem halt volna. De az ördög, aki hagyta magát rászedni, azóta sem mert mutatkozni azon a környéken. Kerüli, mint a tömjénfüstöt.

Szaharai virágok

Kadi Musztafa a barátom. Nagy fekete szeme mindig szomorú. Akkor is így pillantott rám, amikor felém nyújtott valamit:

— Szava? — kérdezte.

— Szava — válaszoltam.

Megcsodáltam kincseit, a szaharai rózsákat. Nem, nem növények ezek, hanem a homok és a szél csodaművei, virág alakú kövek. Barátom a Nagy Út mellett árulja ezeket, néhány dínárért. A köveket, a sivatagi rózsát a homok alól ássa ki. Bizony, nehéz munka ez. Aztán leállítja az autókat, megszólítja a járókelőket, alkudozik, akár egy igazi kereskedő. Kilencéves, mint én.

Kezem a zsebemben, kis autó lapul a zseb mélyén. Megfogom, s közben Musztafát nézem. Nézek egy követ a sivatagi rózsái közül. A kisautóm kikéredzkedik a zsebemből. El kéne cserélni, gondolom. Aztán Musztafa mozdul meg. Felém nyújt két szép követ. Gyorsan odaadom a kisautót. Pici fehér Mercedes. Musztafa néz.

— Ze jeu — játék — mondom neki és mosolyogni próbálok. — Tied, játssz vele!

Nem érti, mit lehet ezzel kezdeni.

A lábamra mutat, a cipőmre. Igen, arra sokkal nagyobb szüksége van. Szerencsére anyunál a nagy szatyrunkban van egy tornacipő. Musztafa megörül, és próbálgatja. Közben elém rakná valamennyi sivatagi rózsáját. Aztán homokfelhőt hagyva maga után, elfut. Felsétálunk a homokdűnére. Amerre ellátni, mindenütt homok és homok. Kiszáradt pálmalevéllel körbesáncolt kis mélyedés, néhány datolyapálma, két teve, és gyerekek. Ez látszik a dűne tetejéről. Ez Musztafa birodalma.

Édesanyja a homokon egy kövön lepényt formál és tesz egy másik lapos kőre. Ez alatt tűz ég.

A pálmák alatt érdekes kút áll. Musztafa mást is megmutat: virágba borult fákat, rózsaszínűeket, fehéreket a pálmák alatt. Olyan, mint otthon tavasszal. Ezek az ő igazi kincsei. Ezeket a kicsiny fákat édesapja hozta valahonnan északról. Csodákat várt, óvta őket, s amikor kizöldültek, az a nap ünnep volt a kis oázisban. Még táncoltak is. Musztafa édesapja egy napon elhatározta, hogy fordít a sorsán. Vendégmunkásnak ment Franciaországba, egy nagy hajóval. Musztafa édesapja egyszerű, írástudatlan algériai ember volt. A fia már tud írni, igaz messze-messze gyalogol a tudományokért. Ő olvasta fel a családnak azokat a leveleket, melyeket édesapja messze Franciaországból küldött, s melyeket ott drága pénzért mondott tollba. Várták haza. Álmodtak róla. De nem jött.

Hazaindulása előtti este megtámadták a banditák és kifosztották, megölték. Két éve ment el. Egy éve halott. Musztafa nézi a fákat, édesapja fáit. Messzire elkísér. Én meg jól megnézem a tájat. Szeretném meglátogatni őt újra, ha már érik a gyümölcs.

Kustár Péter *és* **András** *7-H-1. Sidi Amar el Hadjar Annaba Algéria*

OLVAS

Alig olvad el a hó, már dolgozunk a kertben. Édesanyám kertész. Sokat segítek neki. Kora tavasszal elvetjük a cukorborsót. Mi a veteménnyel foglalkozunk. Édesapám a fákat gondozza. Még levelek sincsenek, de ő már permetez. Szeretek a fűben játszani. Ezt nyáron én locsolom!

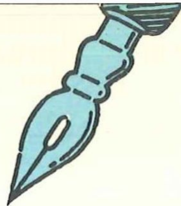
Marton Eszter *első osztályos Padragkút, Hársfa u. 5. 8451*

Az én kiskertem igazán kicsi, kisebb nem is lehetne talán. Az egész nem egyéb, mint egy kerti virágtartó. Szegfűt és szarkalábot ültettem bele tavasszal és kiskapával kapálom, kis kannával locsolom. Olyan mini nálam minden!

Ha nyílnak a virágaim, sokáig üldögélek mellettük és nézegetem őket. Ilyenkor végiggondolom a végzett munkát, s azt is, hogy megérte a fáradság, mert színes, illatos és szép!

Koszorús Tímea, *Bikal*

Virágoskert van a lakásunk bejáratánál, hátul meg szép, pázsitos rész. A járda kettészeli a virágoskertet. Rózsák, tulipánok, szegfűk virítanak késő őszig. A szobába mindig jut belőlük. Este csodálatosan illatoznak. Az ablak alatt szintén virágágyás van. Eléje alacsony kerítést csináltunk. A füves részen hintaágy áll, meg kerti asztal és padok. A fű közül kardvirágok kandikálnak ki. A járda szélein sajátkezűleg készített kerítés áll. Szép a mi kertünk! Szívesen gondozom. **Törőcsik Rita** *kisdobos, Kapoly 8671*

Húsz-huszonöt málnabokor, barackfák, négy tő piszke és sok zöldség van a kertünkben. Nagyon szeretem a gyümölcsöt és a zöldségféléket, a sárgarépát még nyersen is. Szüleimmel együtt gondozunk mindent. **Lakatos Gabi,** *Bikal 7346*

Apuval márciusban felássuk a földet. Ásás után a nagyobb hantokat

szétverjük. Aztán elgereblyézzük. Egy helyet kihagyunk, oda nem vetünk semmit, csak később. Oda kerül a fóliasátor. Nekem is van ilyen sátram. Sok mindent vetettem bele tavasszal: retket, paprikát, paradicsomot, salátát, idén még sárgarépát is. Ha a mag a földbe kerül, mamával meglocsoljuk. A fóliasátrat nyáron, amikor nagy meleg van, elöl-hátul ki kell nyitni, mert különben tönkremegy benne a növény. Sűrűn öntözünk. Előfordul, hogy a lótetű elrágja valamelyik növény gyökerét. Ilyenkor Arvalinnal riasztjuk el a kártevőket. Azért jó a fólia, mert hamarabb érik benne minden, és nagyobbra nő a termés. Nagyon szeretek kertészkedni! **Firos Gábor** *negyedikes, Ercsi Eötvös J. Általános iskola 2451*

A kertem nem nagy. Közepén és az egyik szélén gyümölcsfa áll. Tavasszal, amikor virágzik, olyan, akár esne a hó — mert a gyümölcsfa virága ott fehérlik. Dísznapraforgóm is van. Minden este megnézem, nőttek-e aznap a növényeim? **Nagy Renáta,** *Bikal*

Az én kiskertem Gunarasban van, egy-két négyzetméternyi csak. Sóska, spenót meg eper van benne. Anyukám kigyomlálta a sóskát, mert gazos volt. Azóta megtanultam, hogy nem elég valamit elültetni, gondozni is kell! **Fábián Diána,** *Bikal*

Fenyőfa áll a kertem közepén. Körülötte gyöngyvirág, ibolya, szalvia, tátogó, meg egy erdei pajzsika. Két bokor futórózsám is van. Télen is szép a fenyő, ha hó borítja. De a legszebb a kertem tavasszal. **Honvári Jolán** *kisdobos, Nagykálló Lenin út 4320*

Busszal megyünk ki a kertbe, mert az Hajdúsámsonban van. Van ott egy faház, és két hatalmas cseresznyefa. Minden zöldség megterem. Sok a pöszméte meg a ribizke. A zöldfélében és a gyümölcsben sok vitamin van. **Károlyi Zoltán** *kisdobos, Debrecen Tanács u. 19. 4029*

A rajzokat
Tomcsák Andrea
kazincbarcikai
és **Retek Norbert**
pomázi kisdobosok
készítették

Dobra verjük

Két kemence jutott a kiskunfélegyházi Battyhány Lajos Úttörőcsapatnak. Az egyik a kerámia szakkörüké. A helyi műanyaggyár dolgozói építették nekik. Ők meg szívesen kölcsönadják kemencéjüket a város más kis-keramikusainak is. Úgy vélik, a vagyont érő adomány nem lehet csupán saját csapatuk tehetséges tagjaié. A másik Kemencét nem véletlenül írtuk nagy kezdőbetűvel. Az ugyanis a Börzsönyben található. Ott, Kemencén lesz az állandó városi úttörőtábor. A környezethez illően hangulatos faházak várják majd a táborozni induló kisdobosokat és úttörőket a Fekete patak közelében, egy hamisítatlan palóc falu tövében. A kemencei tábor faházait télen is használhatják majd a gyerekek. Az úttörőcsapat részben a kerámia szakkörének, illetve kemencéjének köszönheti, hogy az elmúlt úttörő évben elnyerte a KISZ KB Vörös Selyemzászlaját. (A többi szakkör és az egész csapat szorgos munkája is nyomott azért a latban.) Mit köszönhet majd a nagybetűs Kemencének? Egyelőre négy faházat. Ha egészen elkészül a tábor, akkor tizenhármat és a háromszáz személyes konyhát, amely az egyetlen kőépület a tábor terveiben. Az emeletes faházak tetőterasszal készülnek, és már a nyáron száz kisdobos és úttörő táborozhat bennük egyszerre. Kacsalábat nem terveznek, mert úgy találják, hogy a tábor enélkül is mesébe illő. Meg az összefogás, amely nélkül semmire sem mennének.

A harmincéves ház bizonyára sokkal régebben épült, mint amióta otthont ad kisdobosoknak és úttörőknek. A Komárom megyei Révész Béla Úttörőház éppen harminc esztendeje segíti az úttörőmozgalom terveit, harminc éve igyekszik kellemes órákkal gazdagítani látogatóinak hétköznapjait és ünnepnapjait. Aki 1950-ben, az úttörőház kapunyitása idején volt itt vendég, ma már szülőként engedi el kisdobos vagy úttörő csemetéjét: eredj, fiam, tudom, ott jól érzed majd magad! És nem téved. A ház, miközben jubilál, gondoskodik látogatóiról. A mintegy félezer pajtásnak otthont teremtő épületben tizenhét szakkör működik.

Nem sci-fi (tudományos-fantasztikus irodalmi mű), hanem színtiszta valóság, amit egy kis helységben, Bodajkon valósítottak meg. Kísérletképpen napelemes hőellátó rendszert szerkesztettek és üzemeltettek művelt műszakiak. A bodajki úttörőtábort látták el ily módon 50—60 fokos melegvízzel. A napelem nagyjából hat négyzetméternyi volt, s nem kellett hozzá más, csupán egy beépített keringtető rendszer. Ugye egyszerű? Vagy mégsem? A kísérlet eredményéről lapzártáig nem érkezett jelentés. Az mindenesetre megnyugtató, hogy hosszan tartó felhősödés idején a leforrázás veszélye nélkül nyithatták meg a melegcsapokat a táborozók. Jó lenne, ha ilyen napelemes eljárással a hűvös őszi és téli estékre is tartalékolhatnánk egy kis meleget, sőt egyenesen napsütést. De, sajnos, gyanítjuk, ez már sci-fi.

Főként kisdobosok járnak mostanában a balassagyarmati művelődési központba és a könyvtárba. Még a nyáron kaptak rá, amikor nyári napközibe jártak, és a táborvezető, pedagógustársaival együtt, kiadta a jelszót: minden héten egy nap a kirándulásé! A kicsik olyankor strandra, könyvtárba, művelődési otthonba, múzeumba mentek, csupa olyan helyre, ahová addig önállóan, szülői kíséret nélkül soha. Bár végképp szokásukká válna!

Mellékletünk: Játsszunk iskolást! Először vágjátok körül a sárga lábon álló iskolatáblát. Az F betű fehér mezőjét vágjátok ki. Ide hajtsátok be a hátsó támla szürke lapocskáján levő F csíkot és ragasszátok a szürke pettyes csíkra. A tábla máris áll. A két gyereket, a mintarajz szerint, a szaggatott vonalaknál ülő helyzetbe kell hajtogatnotok, hogy majd a padba ültethessétek őket. A zöld padokat vágjátok körös-körül. A szaggatott vonalak itt is azt jelentik, hogy a „minta" szerint be kell hajtogatni, a pöttyös nyelvecskék segítségével pedig összeragasztani. Az A, B, C-vel jelölt helyekből lesz a pad ülőkéje, a D csík belülre hajlítva és ragasztva a füzettartó polc, az E a pad asztallapjának elülső oldala, illetve lába.
Több melléklet elkészítésével, dobozba téve, egy egész osztályotok lesz.

Bencze József versei

Hangyakaraván fut...

Hangyakaraván fut,
négerek a porban,
kevés a kenyerük:
csak egy kicsi morzsa!
Ne lépj rájuk ember,
eső veri őket,
szorgalmuk mozgatja
ezt a nehéz földet.

Felhővakondtúrás

Felhővakondtúrás
puffasztja az eget,
mint a nyár szíve
dobog s ád meleget.
Kitúrja a csillaghagymák
gyökerét, édesapám
kivágni, kapájával
égre lép.

Jelena Grigorjeva

A Nagy és a Kicsi

Találkozott egyszer a Nagy és a Kicsi.
— Én vagyok a legnagyobb! — mondta a Nagy.
— Én pedig a legkisebb vagyok! — mondta a Kicsi.
— Én olyan nagy vagyok, hogy át tudok lépni egy házat!
— Én pedig olyan kicsi vagyok, hogy úgy el tudok bújni ebben a házban, hogy nem találsz meg engem!
— Én olyan nagy vagyok, hogyha kiállok az utca közepére, megállítom a forgalmat!
— Én pedig olyan kicsi vagyok, hogy bebújok a vízcsapba és nem folyik a víz!
— Én olyan nagy vagyok, hogyha leülök az első sorba, akkor a hátam mögött senki sem lát!
— Én pedig olyan kicsi vagyok, hogy bármelyik moziba beülhetek jegy nélkül, és senki sem vesz észre!
— Ha tudni akarod — mondta a Nagy —, én nem egyszerűen a legnagyobb vagyok, hanem iszonyúan nagy!
Aztán legyintett a kezével, és elment, magában pedig ezt gondolta: bizonyára, pompás dolog lehet a legkisebbnek lenni!
— Ha tudni akarod — kiáltotta utána a Kicsi — én nem egyszerűen a legkisebb vagyok, hanem a parányi!
Aztán legyintett a kezével és ezt gondolta:
— Bár csak egy percre én lehetnék a legnagyobb!

Oroszból fordította: Átányi László

Ernst Thälmann Úttörőszervezet

A Német Demokratikus Köztársaság gyermekszervezetét nevezik így. Ernst Thälmannt, a nép nagy fiát még 1928-ban választották tiszteletbeli pionírrá a kommunizmus legifjabb hívei. A fasizmus uralomra jutásával azonban megszűnt az úttörők szervezete. Csak a második világháború befejezése után, a Német Demokratikus Köztársaság megszületésével éledhetett újjá. Ernst Thälmann, a német munkásmozgalmi vezető nevét pedig 1952-ben, a drezdai úttörőtalálkozón vette fel.
Az NDK úttörőszervezet legkisebb egysége — akárcsak nálunk — az őrs. Egy-egy iskola őrsei alkotják az úttörőcsapatokat. A 6—10 évesek a jungpionírok (ifjú úttörők), a 10—14 évesek pedig már thälmannpionírok (thälmannista úttörők) lehetnek. Jelmondatuk: A békéért, a szocializmusért légy kész! Mindig kész! A jungpionírok törvényét 10, a thälmannpionírokét 9 pontba foglalták. E törvények szelleme hasonló a magyar kisdobosok és úttörők 6, illetve 12 pontjának tartalmához, követelményeihez.
Egyenruhájuk fehér ing, sötétkék szoknya a lányoknak, sötétkék nadrág a fiúknak és sötétkék sapka.
A jungpionírok nyakkendője kék, a thälmannpioníroké vörös. Ha valamennyien felvonulnának, annyi nyakkendőt számlálhatnánk meg, mint ahányan fővárosunkban, Budapesten laknak. A kétmilliónyi ifjú sereg jelvénye a béke kék színével készült, sárga szegélyű JP monogram, fölötte ugyanilyen színű vízszintes szalagon felirat: Seid bereit! (Legyetek készen!) legfelül pedig a Septemvrijcse jelvényből már ismert pionírláng, a háromágú, lobogó tűz.

EGY HAZÁNAK KÉT KIRÁLYA

A GYŐZTES TÖRÖK SEREG NYOMÁT FELGYÚJTOTT PORTÁK FÜSTJE,
HALÁL, JAJSZÓ KÍSÉRTE.
A KÖZPONTI HATALOM ÖSSZEOMLOTT, NINCS ELLENÁLLÁS

A TÉL BEÁLLTA ELŐTT A TÖRÖK
ELHAGYTA AZ ORSZÁGOT

FERDINÁND, LAJOS KIRÁLY SÓGORA, NÉMET SEGÍTSÉGGEL KIRÁLLYÁ KORONÁZTATTA MAGÁT

SZAPOLYAI JÁNOST, A LEGNAGYOBB HATALMÚ ERDÉLYI NEMEST, HÍVEI ISTVÁN KORONÁJÁVAL MEGKORONÁZTÁK

MINDKÉT KIRÁLY AZT ÍGÉRTE, HOGY MEGVÉDI AZ ORSZÁGOT A TÖRÖKTŐL ... DE EGYMÁSSAL MARAKODTAK.

ENNEK A VERSENGÉSNEK A NÉP LÁTTA LEGTÖBB KÁRÁT

NEM BÍRT EGYMÁSSAL A KÉT KIRÁLY 1538 BAN
LÉTREJÖTT A NAGYVÁRADI BÉKE.
MEGEGYEZTEK ÉS ÍGY CSÖNDESEBB
ÉVEKET VÁRHATTAK A NÉPEK

Doroszlay Mónika
II. oszt. rajza,
Kenyeri

Postafiók 100

Legelsőnek **Kovács Kornélia** harmadik osztályos szakköri tag levele következzék! (Gyöngyös, Április 4. út 17. 3200)

„Tizenhat társammal együtt a gyöngyösi városi úttörőház szakkörébe járok. Rajzolunk, festünk és kerámia tárgyakat készítünk. Vezetőnk Balázsi Benjáminné rajztanár, a kerámiát Debreceni Zsóka néni készíti velünk. Romhányból jó égetőkemencét kaptunk. Legutóbb a város utcáit mintáztuk nagyméretű faliképen. Ezen műemlék, játszótér, irodák, de még a közlekedés is meg lett örökítve. Elhatároztuk, hogy ezekkel a sikeresebb munkáinkkal másoknak is örömöt szerzünk. Az újonnan létesített Dózsa György úti gyermekrendelő és kórház gyermekosztályának ajándékoztuk munkáinkat. Hadd lássák a beteg gyerekek, mennyi mesét készítettünk. A képeket és a kerámiákat is odaajándékoztuk. A gyermekrendelőben sokszor ötven gyerek is megfordul naponta. Így talán nem sírnak és félnek, ha ezeket a munkákat nézegetik, és nem szoronganak addig, míg sorra kerülnek. Eddig a falak hófehérek és teljesen üresek voltak. A kórház igazgató bácsija örült az ajánlatunknak. Mire ez a levél a szerkesztőségbe kerül, már a gyöngyösi gyerekek nézegethetik munkáinkat. Úgy gondoltuk, sok szakkör van az országban, és sok gyermekrendelőnek üres még a fala. Biztosan örülne orvos és beteg egyaránt, ha mások is azt tennék, amit mi kitaláltunk Gyöngyösön!"

Azt hiszem, ehhez a levélhez semmit sem kell hozzátennem, legfeljebb annyit, hogy szakkörök, r a j t a !

Örömszerző kisdobosok tevékenykednek Lovásziban is. Hallgassuk meg **Jobbágy Zita** harmadikos (Lovászi 8878) beszámolóját:

„Rajunk ellátogatott az öregek napközijébe. Tanultunk lakóhelyünk múltjáról és azt tudtuk, hogy egy régi iskolát alakítottak át napközivé. Meglepődtünk, milyen szép itt minden! Igazi o t t h o n ! Hogy miért mentünk még? Azért, hogy elszórakoztassuk a néniket, bácsikat. Kis műsort állítottunk össze, azt elő is adtuk, méghozzá sikerrel. Örültek nekünk, mi meg annak, hogy örömet szerezhettünk nekik. A végén megvendégeltek bennünket teával, szendviccsel, sütivel. Meghívtak, látogassunk el máskor is hozzájuk. Megfogadtuk, hogy megtesszük!"

Ugyancsak Lovásziból, a harmadik osztályból kaptuk **Kósi Ágnes** levelét. Ezt írja:

„Rajunk patronálását a Kőolajipari és Földgáztermelő Vállalat Tisza Antal szocialista brigádja vállalta. Külön öröm, hogy édesapám is ebben a brigádban dolgozik. Mi műsorral mutatkoztunk be, és ők is meséltek magukról, meg a munkájukról. Tavasszal együtt kirándultunk. Kocsival vittek el bennünket az egyik kúthoz. Gyakorlatban is láthattuk munkájukat. Az egyik brigádtag bácsi elmondta, hogy az a műszer, amivel mérnek, százezer forintos erték, és a kezelése nagy felelősséget jelent. Többször találkozunk, meglátogatjuk, s olykor megajándékozzuk egymást. Csokit, könyvet kapunk, és ráadásul még a papírgyűjtésnél is segítettek. Hát ilyen a mi brigádunk."

Czéch Angéla rajtitkár így ír:

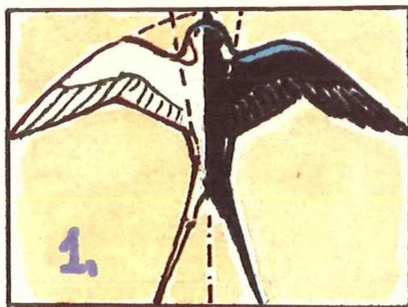
„Szücsiben, kis heves megyei faluban élünk. Iskolánk udvara szép, pázsitos, fákkal körülvéve. A negyedikes és az elsős rajokkal t á b o r i napot tartottunk. Hogy ez mit jelentett, elmondom, hátha más is kedvet kap hozzá. Három tűzhelyet készítettünk és felszereltük a bográcsokat. Persze, szabadtéri tűzhelyre kell gondolni, nem holmi szép konyhaira! Rajvezetőink segítségével megtisztítottuk a burgonyát, hagymát, kolbászt. Felkészítettük a paprikást. Igazi háziasszonyoknak éreztük magunkat. Míg a tűz pattogott, a paprikás főtt, a három raj együtt játszott. Később énekeltünk és dalokat tanultunk. Az elsősök is szorgalmasan énekeltek. Mikor aztán elkészült az étel, körülültük a bográcsokat. Falatozni kezdtünk. Képzeljétek! Még az a pajtás is kétszer kért, akinek állítólag nincs jó étvágya! Ez a nap jól sikerült, és sokáig emlegetjük még."

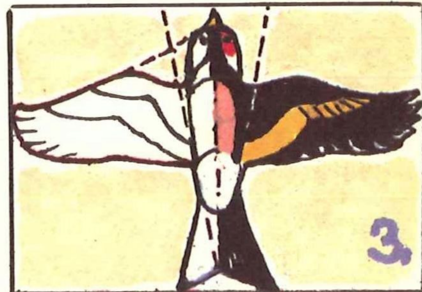
Szeptemberi lapunkban megírtuk, hogy várjuk jó ötleteiteket, egy-egy esemény leírását. A borítékra rajzoljatok rá egy gyertyát és a 35-ös számot. A legjobb írásokat — és megvalósított ötlet leírását —, közöljük a Kisdobosban, és a legeslegjobb ötletekért egy tízkötetes ősri és két ötkötetes kiskönyvtárat ajándékozunk. Várjuk a leveleket! Várjuk a közkinccsé tehető ötleteket!

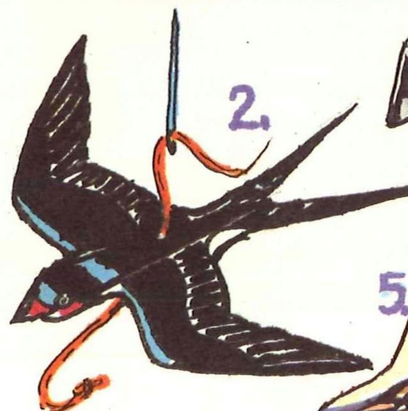
Ferkai Loránt: Izgő-mozgók

Gondos kiegyensúlyozgatással érdekes szerkentyűt készíthetsz; a mérlegszerűen felfüggesztett pálcikákra kötözött madarak, halak, lepkék, szitakötők a mindig meglevő csekély légáramlások hatására örökösen forgolódnak, izegnek-mozognak. Ha madaras „izgő-mozgót" csinálsz, úgy a madarat — például 1. rajzunkon egy füsti fecskét — rajzold felébe hajlított műszaki rajzlapra, amelynek mérete legalább 8 × 12 cm, de lehet 12 × 16 cm is. Nagyobb ne legyen, mert akkor — szívószálakat használva felfüggesztő pálcaként — akadályoznák egymást. A kiszínezett és kivágott fecskét a középvonalhoz képest ferdén úgy törd még meg, hogy szárnyai vízszintes síkba kerüljenek, a teste pedig hátrafelé lejtsen. Felfüggesztési pontját úgy keresd meg, hogy varrótű hegyére fekteted, s előre-hátra tologatod, míg vízszintesen nem áll. Ekkor a tűt, amelybe színes fonalat fűztél, átszúrod a fecske „hátán" (2.), a fonal végére csomót kötsz, és arasznyi hosszúra vágod. Ugyanígy készíthetsz másféle madarakat is, a 3. ábrán tengelicét látsz, ennek teste kissé kurtább a fecskénél, a 4. ábrán sárgarigót, az 5-en búbos bankát látsz. Ha másfélét akarsz, úgy valamilyen könyvből vedd hozzá a mintát, de magad is találhatsz ki nemlétező, fantázia-madarakat. Ha inkább halas izgő-mozgót tervezel, úgy érdekes és színes akváriumi halakat válassz, például vitorláshalat (6.), amelyet felébe hajtott 5 × 10 cm-es lapra rajzolsz átlós irányban, darázshalat (7.), vagy bármilyen, esetleg saját kitalálású (8.) színes halat. Oldal- és hátuszonyait kivágva fel is hajlíthatod (8.), Halak hossza 7—10 cm legyen.

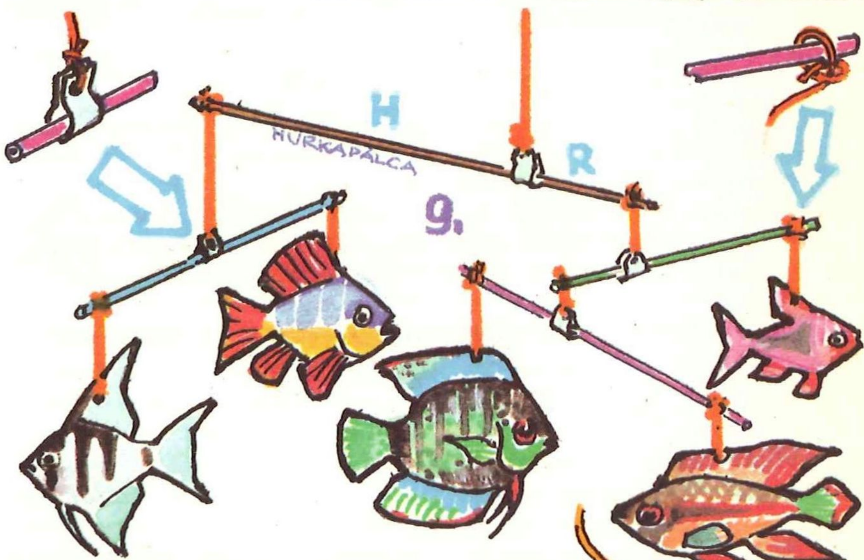
A fonalra fűzött papírállatokat páronként kötözd színes szívószálak végeire, és keresd meg a súlypontot, amely ponton felfüggesztve a pálcika vízszintes helyzetben marad. E helyen — esetleg ragasztóval rögzített papírcsík használatával — köss rá fonalat, amelyet újabb pálcika végére kötsz. Észre fogod venni, hogy nagyobb vagy több állat felfüggesztése esetén a pálcika súlypontja nem lesz középen; lesz egy hosszabb (H) és egy rövidebb része. Ez a kiegyensúlyozás a legizgalmasabb része munkádnak. A fonalak hossza különböző legyen.

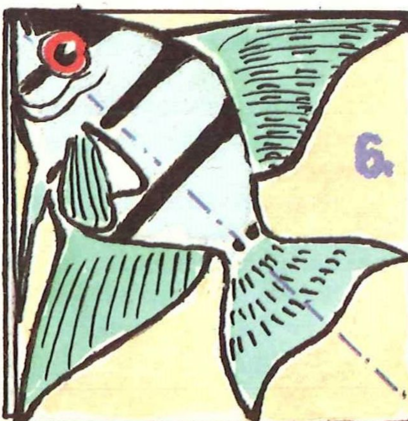

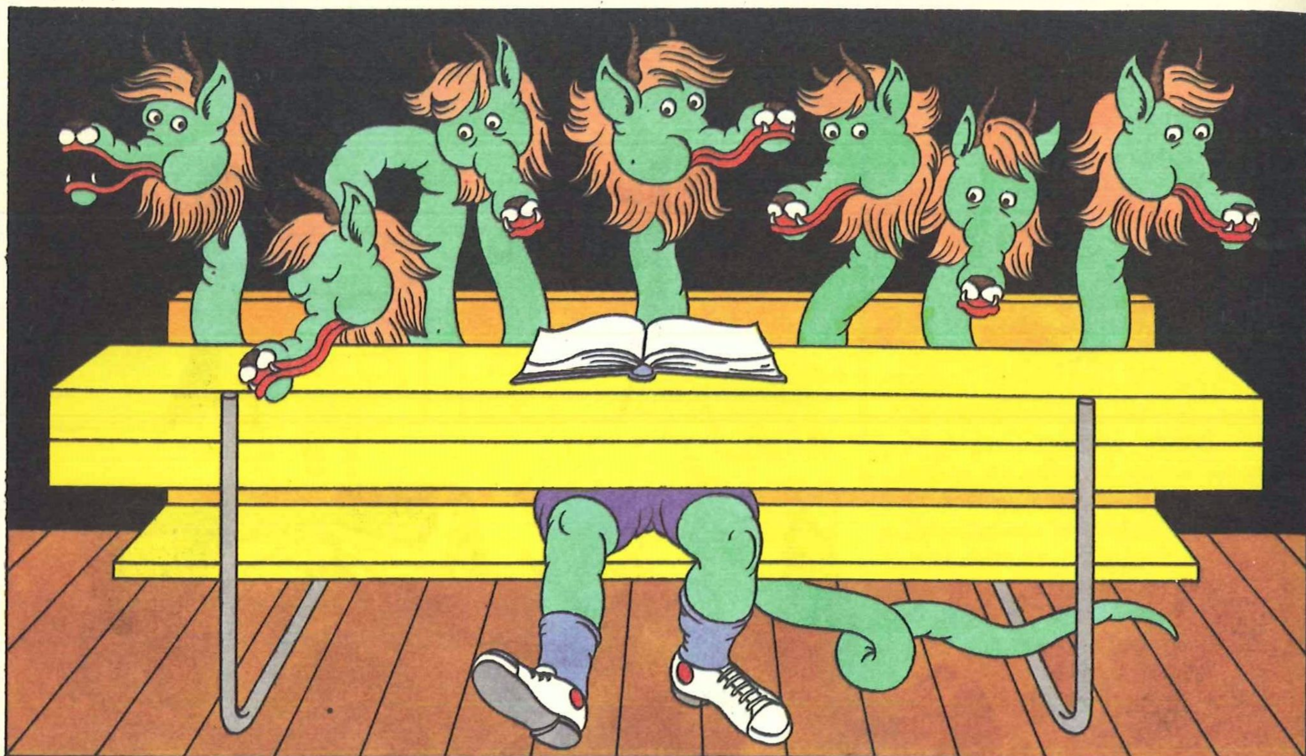

Vida Győző rajza

Megalakul az őrs

Hogy mit sikerült intézni ezen a híres nevezetes mesebeli őrsi összejövetelen?

Először is azon vesztünk össze, hogy hány szavazata legyen a Hétfejűnek.

— Hát egy! Végül is mesebeli kisdobosnak csak egyet ér ő is!

— Igen ám! De nekem mind a hét fejem mást akar. Az első, ez az okosabbik itt elöl, Vitéz Jancsi, téged akar őrsvezetőnek, de a hátsók, ezek a kócosak, ott ni, már vitatkoznak. Nekik szigorúbb őrsvezető kell, azt mondják.

— Hát legyen minden fejnek saját szavazata. Összesen hét!

— Hogyisne! Akkor a Hétfejű megválasztja sajátmagát őrsvezetőnek, mert mi összesen nem vagyunk annyian! — pattant fel Hüvelyk Matyi. És még folyt volna tovább a vita végtelenségig, ha Piroska meg nem simogatja a Hétfejű legokosabb fejét:

— Hétfejűkém, majd csak megegyeztek valahogy, focizni egyformán szerettek, meg futóversenyezni. Igaz? A tábortűzről nem is beszélve...

— Az is lesz?

— Hát persze, anélkül nincs is kisdobos élet!

Hétfejű le volt fegyverezve. Kezdhettük a vezetőségválasztást.

Az őrsvezető én lettem. Piroska az őrsvezető-helyettes (előbbi bölcs közbelépésével érdemelte ki a megtiszteltetést). A krónikás tisztségén sem volt vita. Az csak Juliska lehetett, ez lányoknak való megbízatás. Paprika Jancsi viszont nem akart mókamester lenni.

— Azt már nem! Mindig engem nevessetek ki! Én nótafa akarok lenni, meg szakács, meg zászlótartó!

— Az ám zászló! Mit varrjunk a zászlóra!

— Kisdobos jelvényt! Elvégre kisdobos őrs lettünk, vagy mi a csoda.

— Nem úgy van az. Mindig az őrs nevének megfelelő jelképet kell felvarrni a zászlóra.

— De nekünk nincs nevünk?

— Név? Az meg minek?

— Mert az a mi nevünk lesz! Értitek! Csak a mienk!

— Legyen Hétfejű Sárkány őrs! — ordította a Hétfejű mind a hét feje.

— Az nem jó! Abban a mesében én nem vagyok benne! — tiltakozott Hüvelyk Matyi.

— Legyen Csodalámpás őrs. Apukámnak van róla matricája, el tudom hozni — javasolta Aladdin.

— Te mindig az apukáddal jössz!

— Legyen Ásókapanagyharang őrs! Az legalább minden mesében benne van!

— Nem jó!

— Miért nem? — kiabálta Paprika Jancsi, és már kész volt a verekedésre.

— Nem jó, mert az a végén van a meséknek.

— Hurrá! Legyen Holnemvolt őrs! Éljen a Holnemvolt őrs! Hurrá!

Hát így alakult meg a mesebeli kisdobos őrs, mely közfelkiáltással a Holnemvolt nevet nyerte.

Csak két dolgot nem tudok. Ki lesz a mókamester?

És mit varrunk a zászlóra?

De erről majd legközelebb.

Írta **Trencsényi László**

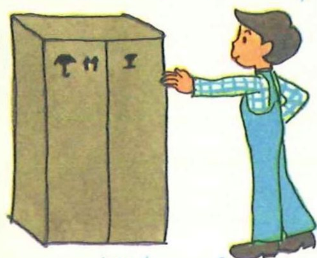
Kedves Coffi! Képzeld, Pocak délutánonként nyom nélkül eltűnik! Mit tudsz róla? Sürgős választ vár: Paprika

Csak annyit tudok, hogy új tévét vettek. Biztos azt bámulja egész nap! Coffi

Pocak nem tévét néz! Megkérdeztem tőle, mit csinál. Azt felelte: – ZÜRBEN VAGYOK! – Aggódom. Paprika

Ha zürben van, segíts neki! Gyorsan! Coffi

Elszaladtam Pocakékhoz. Szerencsére nincs semmi baj, csak egy kicsit süket vagyok. Pocak ugyanis nem ZÜRBEN volt, hanem AZ ÜRBEN. Pontosabban

a padlásukon. Pocaknak megtetszett az új tévé papírdoboza, és berendezte űrhajónak. Tett bele párnát, csinált műszerfalat meg ajtót. Sokat dolgozott rajta épp most lett készen. Én is beleférek, mert kétszemélyes. Mindjárt ki is próbáltuk. Irtó jó! Paprika

Kedves Űrhajósok! Sikeres űrutazást kívánok nektek lentről, a FÖLD(SZINT)RŐL! Coffi

Kedves Coffi! Túléstünk az első nagy rémületen is! Ma különös zajokat hallottunk a dobozból. Idegen lények szállták meg az űrhajónkat! Odakúsztunk – és megpillantottuk a betolakodókat: egy macskamamát és hat újszülött kiscicát... Paprika

Kedves Űrhajósok! Kilencfőnyi legénységgel elindulhattok akár a Marsra is! Hát akkor – mars! Coffi

Marék Veronika munkája

2 Októberi fejtörő

Testvérek

Négy testvér, Lajos, Kálmán, Dezső és Mari. Lajos fiatalabb, mint Kálmán; Kálmán öregebb, mint Mari; Mari fiatalabb, mint Dezső; Dezső öregebb Kálmánnál. Ki a legidősebb a testvérek közül?

Keresztrejtvény

	1 S	2 Z	3 Ü	4 R	5 E	T	
6 L		7 É	G	E	T		8 L
9 E	10 S		11 Y	P		12 F	A
13 Ü	E	L	E	Ü	L	Ö	K
14 E	B		15 S	L		16 L	A
G		17 I	E	E	18 G		T
	19 K	Ü	N	S	A	G	

Vízszintes: 1. Őszi munka. 7. Tüzel. 9. S betű kimondva. 11. YP. 12. Sok van az erdőben. 13. Helyet foglalok a fotelban. 14. Kutya. 15. SL. 16. Énekhang. 17. Elhamvad. 19. Régebben kúnok lakta terület.

Függőleges: 2. Z betű kimondva. 3. Ötletesen, jól csináltad. 4. Szárnyalás. 5. Fordított személyes névmás. 6. Nem süllyed el a vízben, de nem is úszik. 8. Zár. 10. Sérülés. 12. Tej teteje. 17. Ló népiesen. 18. Liba hangja.

A keresztrejtvényből csak a **vízszintes 1, 13,** a **függőleges 3, 4** megfejtését írjátok meg.

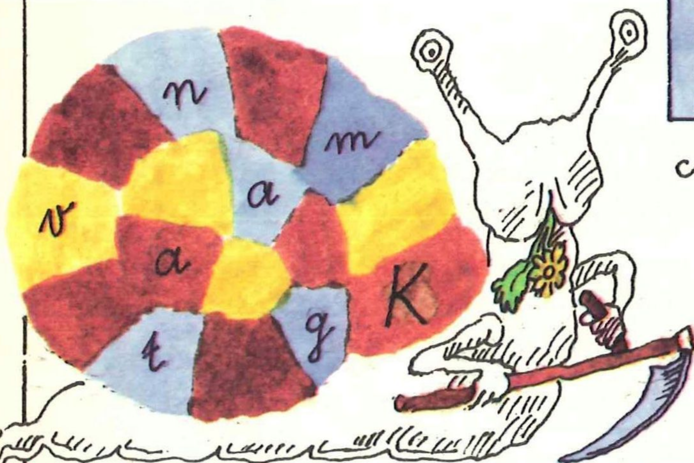
Számtan

Egy összeadásban az összes szám szerepel, de csak egyszer. Keressétek meg a pontok helyére írandó számokat. Az első két oszlop számai többféleképpen is cserélhetők.

```
  . . 2
  . . .
-------
. 0 8 9
```

Csigabiga

A csiga házára egy közmondás minden második betűjét írtuk fel. Mi a közmondás?

Magánhangzók

Ai e é eee
e a ée eée

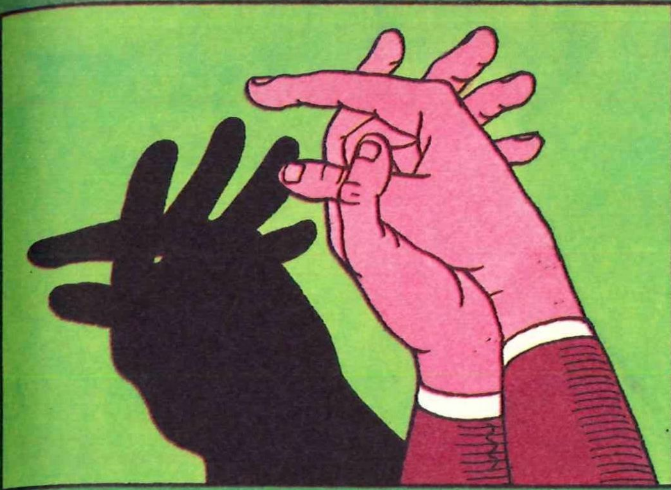
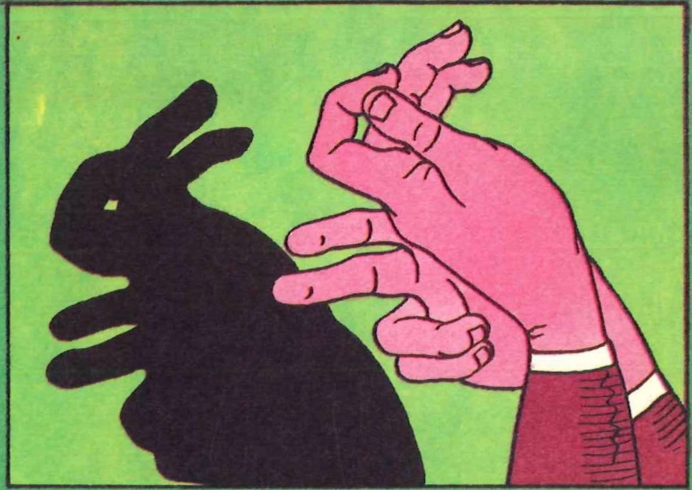
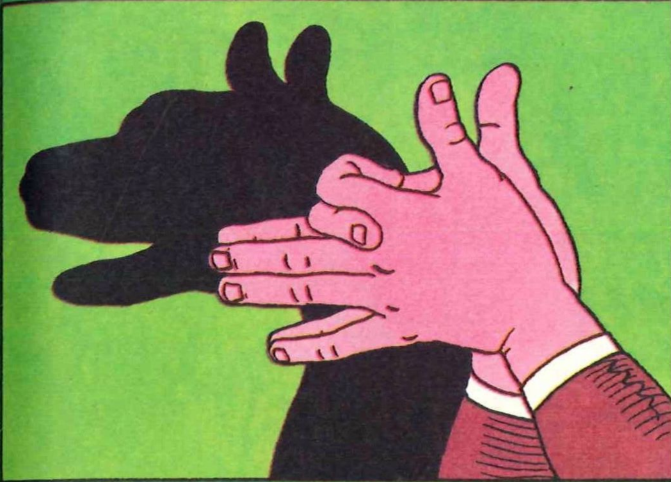
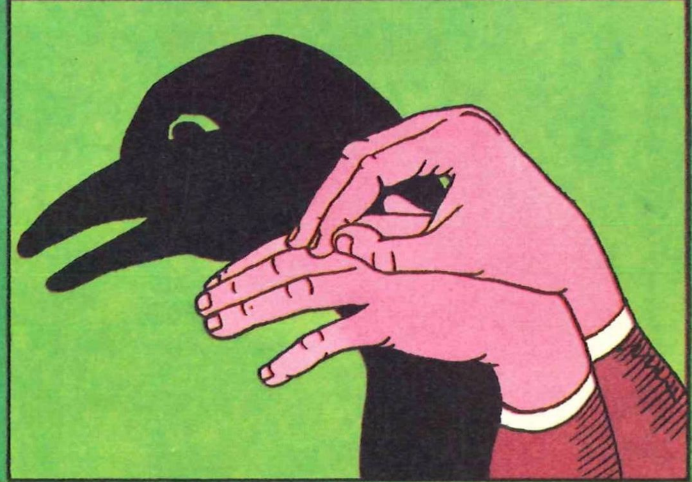
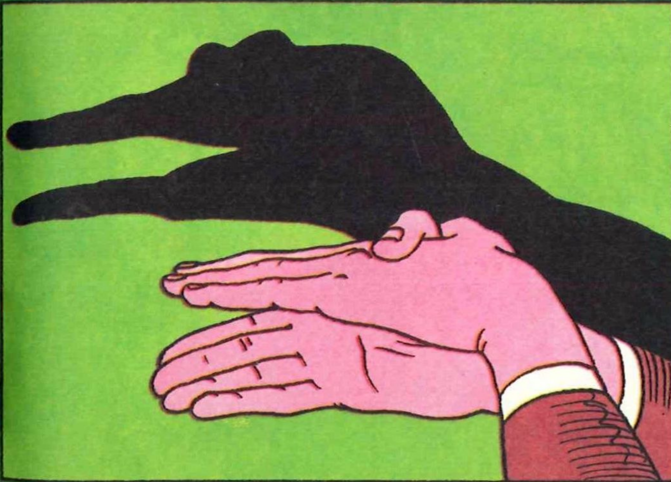
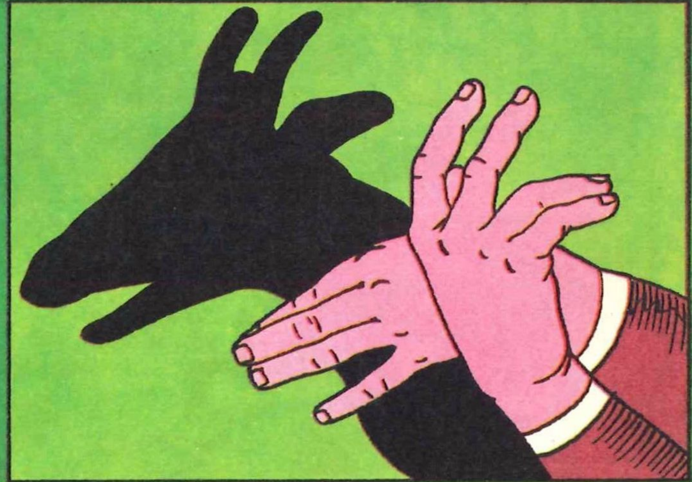
Melyik ismert gyermekdal két sorának magánhangzóit írtuk le?

Rejtvényfejtők figyelem! Ezt a rejtvényt is csak november végén kell beküldenetek. Levélpapírra írjátok, ne a lapból vágjátok ki a rejtvényeket. A levelet írjátok majd alá, pontos címeteket és azt is közöljétek, hányadik osztályba jártok.

kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja XXIX. évf. 8. sz.
Szerkesztő: Kelemen Sándor

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100. Telefon: 660-162
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: dr. Petrus György
Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay u. 16. Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben
és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI) 1900 Budapest V., József nádor tér 1., közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Megjelenik évenként tíz alkalommal.
Előfizetési díj 1 évre 50,— Ft, I. félévre 30,— Ft, II. félévre 20,— Ft, negyedéves előfizetés nincs.
Készült a Kossuth Nyomdában. 80.0605. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
INDEX: 25.442
HU ISSN 0450-3287
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címoldal **Németh Nelli**, a hátsó címoldal **Görög Júlia** munkája.

Ára: 5 Ft

